

YURIDIK FANLAR AXBOROTNOMASI

ВЕСТНИК ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

REVIEW OF LAW SCIENCES

huquqiy ilmiy-amaliy jurnal

правовой научно-практический журнал

legal scientific-practical journal

2025-yil 1-son

VOLUME 9 / ISSUE 1 / 2025

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS.2025.9.1.

ISSN 2181-919X

E-ISSN 2181-1148

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS

Crossref

Content
Registration

**MUASSIS: TOSHKENT DAVLAT YURIDIK
UNIVERSITETI**

"Yuridik fanlar axborotnomasi –
Вестник юридических наук – Review
of law sciences" huquqiy ilmiy-amaliy
jurnali O'zbekiston matbuot va axborot
agentligi tomonidan 2020-yil 22-dekabrda
0931-sonli guvohnoma bilan davlat
ro'yxatidan o'tkazilgan.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy
ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi
jurnallari ro'yxatiga kiritilgan.

Mualliflik huquqlari Toshkent davlat
yuridik universitetiga tegishli. Barcha
huquqlar himoyalangan. Jurnal material-
laridan foydalanish, tarqatish va ko'paytirish
muassis ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Sotuvda kelishilgan narxda.

Nashr bo'yicha mas'ul:

O. Choriyev

Muharrirlar:

Y. Yarmolik, Y. Mahmudov,
E. Mustafayev, K. Abduvaliyeva,
F. Muhammadiyeva, M. Sharifova,
Sh. Beknazarova

Musahhih:

S. Rasulova

Texnik muharrir:

U. Sapayev

Dizayner:

D. Rajapov

Tahririyat manzili:

100047. Toshkent shahar,
Sayilgoh ko'chasi, 35.
Tel.: (0371) 233-66-36 (1169)

Veb-sayt: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Obuna indeksi: 1385.

Nashriyot litsenziyasi

№ 174625, 29.11.2023-y.

Jurnal 27.03.2025-yilda
bosmaxonaga topshirildi.

Qog'oz bichimi: A4.

Shartli bosma tabog'i: 5

Adadi: 100. Buyurtma: № 70.

Bosmaxona litsenziyasi

29.11.2023 № 174626

TDYU bosmaxonasida chop etildi.

Bosmaxona manzili:

100047. Toshkent shahri,

Sayilgoh ko'chasi, 37.

© Toshkent davlat yuridik universiteti

BOSH MUHARRIR

I. Rustambekov – Toshkent davlat yuridik universiteti rektori v.v.b.,
yuridik fanlar doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI

B. Xodjayev – Toshkent davlat yuridik universiteti ilmiy ishlar va
innovatsiyalar bo'yicha prorektori, yuridik fanlar doktori, professor

MAS'UL MUHARRIR

O. Choriyev – Toshkent davlat yuridik universiteti Tahririy-nashriyot
bo'limi boshlig'i

TAHRIR HAY'ATI A'ZOLARI

A. Saidov – Inson huquqlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Milliy
markazining direktori, yuridik fanlar doktori, professor (Toshkent,
O'zbekiston)

E. Juchniewicz – Gdansk universiteti professori, huquq doktori (Gdansk,
Polsha)

A. Younas – yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (Pekin, Xitoy)

O. Okyulov – Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik fanlar
doktori (Toshkent, O'zbekiston)

J. Nematov – Toshkent davlat yuridik universiteti professori v.b., yuridik
fanlar doktori (Toshkent, O'zbekiston)

Sh. Asadov – O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat
boshqaruvi akademiyasi professori, yuridik fanlar doktori (Toshkent,
O'zbekiston)

M. Aminjonova – O'zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza qilish
akademiyasi dotsenti, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O'zbekiston)

M. Rahimov – Toshkent davlat yuridik universiteti dotsenti, yuridik fanlar
bo'yicha falsafa doktori (Toshkent, O'zbekiston)

O. Narzullayev – Toshkent davlat yuridik universiteti professori, yuridik
fanlar doktori (Toshkent, O'zbekiston)

B. Murodov – O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi akademiyasi
professor, yuridik fanlar doktori (Toshkent, O'zbekiston)

A. Muxamedjanov – Toshkent davlat yuridik universiteti professori,
yuridik fanlar doktori (Toshkent, O'zbekiston)

N. Niyazova – Toshkent davlat yuridik universiteti professori v.b.,
pedagogika fanlari nomzodi (Toshkent, O'zbekiston)

**УЧРЕДИТЕЛЬ: ТАШКЕНТСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЮРИДИЧЕСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ**

Правовой научно-практический журнал «Вестник юридических наук – Yuridik fanlar axborotnomasi – Review of Law Sciences» зарегистрирован Агентством печати и информации Узбекистана 22 декабря 2020 года с удостоверением № 0931.

Журнал включён в перечень журналов Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан.

Авторские права принадлежат Ташкентскому государственному юридическому университету. Все права защищены. Использование, распространение и воспроизведение материалов журнала осуществляется с разрешения учредителя.

Реализуется по договорной цене.

Ответственный за выпуск:
О. Чориев

Редакторы:

Е. Ярмолик, Й. Махмудов,
Э. Мустафаев, К. Абдувалиева,
Ф. Мухаммадиева, М. Шарифова,
Ш. Бекназарова

Корректор:

С. Расулова

Технический редактор:

У. Сапаев

Дизайнер:

Д. Ражапов

Адрес редакции:

100047. Город Ташкент,
улица Сайилгох, 35.
Тел.: (0371) 233-66-36 (1169)

Веб-сайт: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Подписной индекс: 1385.

Издательская лицензия

от 29.11.2023 № 174625

Журнал передан в типографию
27.03.2025.

Формат бумаги: А4.
Усл. п. л. 5. Тираж: 100 экз.
Номер заказа: 70.

Лицензия типографии

от 29.11.2023. № 174626

Отпечатано в типографии
Ташкентского государственного
юридического университета.
100047, г. Ташкент, ул. Сайилгох, дом 37.

© Ташкентский государственный
юридический университет

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

И. Рустамбеков – доктор юридических наук, профессор, врио ректора Ташкентского государственного юридического университета

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

В. Ходжаев – доктор юридических наук, профессор, проректор по научной работе и инновациям Ташкентского государственного юридического университета

ОТВЕТСТВЕННЫЙ РЕДАКТОР

О. Чориев – начальник редакционно-издательского отдела Ташкентского государственного юридического университета

ЧЛЕНЫ РЕДКОЛЛЕГИИ

А. Саидов – доктор юридических наук, профессор, директор Национального центра по правам человека Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

Э. Юхневич – доктор права, профессор Гданьского университета (Гданьск, Польша)

А. Юнас – доктор философии по юридическим наукам (Пекин, Китай)

О. Окюлов – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

Ж. Нематов – доктор юридических наук, и. о. профессора Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

Ш. Асадов – доктор юридических наук, профессор Академии государственного управления при Президенте Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

М. Аминжонова – доктор юридических наук, доцент Правоохранительной академии Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

М. Рахимов – доктор философии по юридическим наукам, доцент Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

О. Нарзуллаев – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

В. Муродов – доктор юридических наук, профессор Академии МВД Республики Узбекистан (Ташкент, Узбекистан)

А. Мухамеджанов – доктор юридических наук, профессор Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

Н. Ниязова – кандидат педагогических наук, и. о. профессора Ташкентского государственного юридического университета (Ташкент, Узбекистан)

**FOUNDER: TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF LAW**

“Yuridik fanlar axborotnomasi – Вестник юридических наук – Review of law sciences” legal scientific-practical journal was registered by Press and Information Agency of Uzbekistan on December 22, 2020, with certificate number 0931.

The journal is included in the list of journals of the Higher Attestation Commission under the Ministry of Higher Education, Science and Innovations of the Republic of Uzbekistan. Copyright belongs to Tashkent State University of Law. All rights reserved. Use, distribution and reproduction of materials of the journal are carried out with the permission of the founder.

Agreed-upon price.

Publication Officer:

O. Choriev

Editors:

Y. Yarmolik, Y. Makhmudov,
E. Mustafae, K. Abduvalieva,
F. Mukhammadieva, M. Sharifova,
Sh. Beknazarova

Proofreader:

S. Rasulova

Technical editor:

U. Sapaev

Designer:

D. Rajapov

Publishing department address:

100047. Tashkent city,
Sayilgokh street, 35.
Phone: (0371) 233-66-36 (1169)

Website: review.tsul.uz

E-mail: reviewjournal@tsul.uz

Subscription index: 1385.

Publishing license

№ 174625, 29.11.2023.

The journal is submitted to the Printing house on 27.03.2025.

Paper size: A4.

Cond.p.f: 5.

Units: 100. Order: № 70.

Printing house license

№ 174626, 29.11.2023.

Published in the Printing house of
Tashkent State University of Law.
100047. Tashkent city, Sayilgokh street, 37.

© Tashkent State University of Law

EDITOR-IN-CHIEF

I. Rustambekov – Acting Rector of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

DEPUTY EDITOR

B. Xodjaev – Deputy Rector for Scientific Affairs and Innovations of Tashkent State University of Law, Doctor of Law, Professor

EXECUTIVE EDITOR

O. Choriev – Head of the Publishing Department of Tashkent State University of Law

MEMBERS OF EDITORIAL BOARD

A. Saidov – Director of the National Centre for Human Rights of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law, Professor (Tashkent, Uzbekistan)

E. Juchniewicz – Professor of the University of Gdansk, Doctor of Law (Gdansk, Poland)

A. Younas – Doctor of Philosophy (PhD) in Law (Beijing, China)

O. Okyulov – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

J. Nematov – Acting Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

Sh. Asadov – Professor of the Academy of Public Administration under the President of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

M. Aminjonova – Associate Professor of the Law Enforcement Academy of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

M. Rakhimov – Associate Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Philosophy (PhD) in Law (Tashkent, Uzbekistan)

O. Narzullaev – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

B. Murodov – Professor of the Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

A. Muxamedjanov – Professor of Tashkent State University of Law, Doctor of Law (Tashkent, Uzbekistan)

N. Niyazova – Acting Professor of Tashkent State University of Law, Candidate of Pedagogical Sciences (Tashkent, Uzbekistan)

MUNDARIJA

12.00.01 – DAVLAT VA HUQUQ NAZARIYASI VA TARIXI. HUQUQIY TA'LIMOTLAR TARIXI

8 **TULTEYEV ILYAS TAVASOVICH**
Huquq ijodkorligida konseptual va terminologik apparatdan foydalanishning nazariy-metodologik aspektlari

12.00.02 – KONSTITUSIYAVIY HUQUQ. MA'MURIY HUQUQ. MOLIYA VA BOJXONA HUQUQI

18 **ASHUROV DILSHOD RUSTAMOVICH**
O'zbekistonda notariat instituti tarixi va o'zini o'zi boshqarish tamoyili

12.00.03 – FUQAROLIK HUQUQI. TADBIRKORLIK HUQUQI. OILA HUQUQI.
XALQARO XUSUSIY HUQUQ

25 **IMAMOVA DILFUZA ISMAILOVNA**
Xalqaro distribyutorlik va agentlik shartnomasi: o'xshashliklar va farqlar

12.00.06 – TABIIY RESURSLAR HUQUQI. AGRAR HUQUQ. EKOLOGIK HUQUQ

38 **ABDUSAMADOVA ZARINA SHOBIDDIN QIZI**
O'zganing yer uchastkasidan cheklangan tarzda foydalanish (servitut) huquqi

12.00.09 – JINOYAT PROTSESSI. KRIMINALISTIKA, TEZKOR-QIDIRUV HUQUQ VA SUD
EKSPERTIZASI

46 **YERMEKBAYEV BAUIRJAN AMANTAYEVICH, AKMALOV HAMID AKMAL O'G'LI**
Olib qo'yish va tintuv o'tkazishda fuqarolarning huquq va qonuniy manfaatlarini ta'minlashning protsessual kafolatlari

55 **BARAKAYEV LAZIZJON OTAQULOVICH**
Jinoyat protsessida maxsus iqtisodiy bilimlar tushunchasi va o'ziga xos xususiyatlari

12.00.12 – KORRUPSIYA MUAMMOLARI

66 **AHMADJONOV MURODULLO NURALI O'G'LI**
Davlat boshqaruviga korrupsiyaviy omillarning ta'siri

12.00.13 – INSON HUQUQLARI

75 **TURDIYEV BOBIR SOBIROVICH**
Insonning qulay atrof-muhitga bo'lgan konstitutsiyaviy huquqi: xususiyatlari va amalga oshirish mexanizmlari

13.00.02 – TA'LIM VA TARBIYA NAZARIYASI VA METODIKASI (SOHALAR BO'YICHA)

89 **YUNUSOVA MINAVVARXON SABIROVNA**
Davlatning bolalarni zararli axborotlardan himoya qilish funksiyasi: qonun va amaliyot tahlili

СОДЕРЖАНИЕ

12.00.01 – ТЕОРИЯ И ИСТОРИЯ ГОСУДАРСТВА И ПРАВА. ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ

8 **ТУЛЬТЕЕВ ИЛЪЯС ТАВАСОВИЧ**

Теоретические и методологические аспекты использования понятийно-терминологического аппарата в правотворчестве

12.00.02 – КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО. АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО.
ФИНАНСОВОЕ И ТАМОЖЕННОЕ ПРАВО

18 **АШУРОВ ДИЛЬШОД РУСТАМОВИЧ**

История и принцип самоуправления нотариата в Узбекистане

12.00.03 – ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО. ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО. СЕМЕЙНОЕ ПРАВО.
МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО

25 **ИМАМОВА ДИЛФУЗА ИСМАИЛОВНА**

Международные дистрибьюторский и агентский договоры: сходства и различия

12.00.06 – ПРИРОДОРЕСУРСНОЕ ПРАВО. АГРАРНОЕ ПРАВО. ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВО

38 **АБДУСАМАНОВА ЗАРИНА ШОБИДДИН КИЗИ**

Право ограниченного пользования чужим земельным участком (сервитут)

12.00.09 – УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС. КРИМИНАЛИСТИКА. ОПЕРАТИВНО-РОЗЫСКНОЕ
ПРАВО. СУДЕБНАЯ ЭКСПЕРТИЗА

46 **ЕРМЕКБАЕВ БАУЫРЖАН АМАНТАЕВИЧ, АКМАЛОВ ХАМИД АКМАЛЬ УГЛИ**

Процессуальные гарантии обеспечения прав и законных интересов граждан при выемке и обыске

55 **БАРАКАЕВ ЛАЗИЗЖОН ОТАКУЛОВИЧ**

Понятие и особенности специальных экономических знаний в уголовном процессе

12.00.12 – ПРОБЛЕМЫ КОРРУПЦИИ

66 **АХМАДЖОНОВ МУРОДУЛЛО НУРАЛИ УГЛИ**

Влияние факторов коррупции в системе государственного управления

12.00.13 – ПРАВА ЧЕЛОВЕКА

75 **ТУРДИЕВ БОБИР СОБИРОВИЧ**

Конституционное право человека на благоприятную окружающую среду: особенности и механизмы реализации

13.00.02 – ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ (ПО ОТРАСЛЯМ)

79 **ЮНУСОВА МИНАВВАРХОН САБИРОВНА**

Функция государства по защите детей от вредной информации: анализ законодательства и практики

CONTENTS

12.00.01 – THEORY AND HISTORY OF STATE AND LAW. HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

- 8 **TULTEEV ILYAS TAVASOVICH**
Theoretical and methodological aspects of the use of conceptual and terminological apparatus in lawmaking

---

12.00.02 – CONSTITUTIONAL LAW. ADMINISTRATIVE LAW. FINANCIAL AND CUSTOMS LAW

- 18 **ASHUROV DILSHOD RUSTAMOVICH**
History of the notary institute in Uzbekistan and the principle of self-governance

---

12.00.03 – CIVIL LAW. BUSINESS LAW. FAMILY LAW. INTERNATIONAL PRIVATE LAW

- 25 **IMAMOVA DILFUZA ISMAILOVNA**
International distribution contract and agency contract: similarities and differences

---

12.00.06 – THE LAW OF NATURAL RESOURCES. AGRARIAN LAW. ENVIRONMENTAL LAW

- 38 **ABDUSAMADOVA ZARINA SHOBIDDIN KIZI**
The right to limited use of another's land (servitude)

12.00.09 – CRIMINAL PROCEEDINGS. FORENSICS, INVESTIGATIVE LAW AND FORENSIC EXPERTISE

- 46 **YERMEKBAYEV BAUIRJAN AMANTAYEVICH, AKMALOV HAMID AKMAL UGLI**
Procedural guarantees of ensuring the rights and legal interests of citizens during seizures and searches
55 **BARAKAYEV LAZIZJON OTAKULOVICH**
The concept and specific features of special economic knowledge in criminal proceedings

---

12.00.12 – CORRUPTION PROBLEMS

- 66 **AHMADJONOV MURODULLO NURALI UGLI**
The impact of corruption factors in public administration

12.00.13 – HUMAN RIGHTS

- 75 **TURDIEV BOBIR SOBIROVICH**
The constitutional right of a person to a favorable environment: features and implementation mechanisms

---

13.00.02 – THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATION AND UPBRINGING (BY FIELDS)

- 89 **YUNUSOVA MINAVVARKHON SABIROVNA**
State function to protect children from harmful information: analysis of law and practice

Kelib tushgan / Получено / Received: 02.12.2024
Qabul qilingan / Принято / Accepted: 18.03.2025
Nashr etilgan / Опубликовано / Published: 27.03.2025

DOI: 10.51788/tsul.rols.2025.9.1./SGSV6686

UDC: 343.54+316.774(045)(575.1)

DAVLATNING BOLALARNI ZARARLI AXBOROTLARDAN HIMOYA QILISH FUNKSIYASI: QONUN VA AMALIYOT TAHLILI

Yunusova Minavvarxon Sabirovna,

Toshkent davlat yuridik universiteti

Umumta'lim fanlar va madaniyat kafedrasi professori,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

ORCID 0000-0002-8180-4689

e-mail: yminovvar@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada jamiyatda zararli axborotning tarqalishi va ijtimoiy tarmoqlardagi muloqotlarning zo'ravonlik shakliga aylanishi masalalari nazariy va amaliy jihatdan yoritilgan. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda zo'ravonlik, tahqirlash va kiberbulling kabi holatlarning ko'payishi hamda ularning oldini olish yo'llari o'rganilgan. Hozirgi kunning dolzarb muammolaridan biri – bolalarni zararli axborotlardan himoya qilish va axborot xavfsizligini ta'minlash masalasiga alohida e'tibor qaratilgan. Mazkur yo'nalishda davlat organlarining faoliyati va ularning amalga oshirayotgan amaliy choralari tahlil qilingan. Shuningdek, yoshlarni zararli axborotlar ta'siridan asrash hamda ijtimoiy tarmoqlarda zo'ravonlikka duchor bo'lish xavfini kamaytirish masalalari ko'rib chiqilgan. Maqolada zararli axborotning turlari va uning inson ruhiyatiga salbiy ta'siri tahlil qilingan. Zararli axborotlarning yosh toifalari bo'yicha tasnifi keltirilgan. Shuningdek, bolalarni himoya qilish maqsadida davlat tomonidan ishlab chiqilgan tegishli qonunlar va normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilinib, ularning ahamiyati ko'rsatib o'tilgan. Maqolada ushbu muammolarning oldini olish bo'yicha samarali usullar hamda ularni takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar berilgan. Tadqiqot natijalariga asoslangan holda, jamiyatda sog'lom axborot muhitini shakllantirishga doir amaliy tavsiyalar ilgari surilgan.

Kalit so'zlar: zararli axborotlar, raqamli texnologiya, ommaviy axborot, yosh ko'rsatkichlari, inson huquqlari, maxfiy axborot

ФУНКЦИЯ ГОСУДАРСТВА ПО ЗАЩИТЕ ДЕТЕЙ ОТ ВРЕДНОЙ ИНФОРМАЦИИ: АНАЛИЗ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА И ПРАКТИКИ

Юнусова Минаввархон Сабировна,

доктор философии по педагогическим наукам (PhD),
профессор кафедры «Общие дисциплины и культура»

Ташкентского государственного юридического университета

Аннотация. В статье с теоретической и практической точек зрения освещаются вопросы распространения вредной информации в обществе и превращения общения в социальных сетях в формы насилия. Исследуются случаи насилия, оскорблений и кибербуллинга в социальных сетях, а также пути их предотвращения. Особое внимание уделено одной из

актуальных проблем современности – защите детей от вредной информации и обеспечению информационной безопасности. Проанализирована деятельность государственных органов в данном направлении и реализуемые ими практические меры. Также рассмотрены вопросы защиты молодёжи от влияния вредной информации и снижения риска столкновения с насилием в социальных сетях. В статье дана классификация видов вредной информации и её негативного влияния на психику человека, а также представлена возрастная градация такой информации. Проанализированы действующие законы и нормативно-правовые акты, разработанные государством с целью защиты детей, указано их значение. В статье приведены эффективные способы предотвращения данных проблем, а также рекомендации по их совершенствованию. По итогам исследования предложены практические меры по формированию здоровой информационной среды в обществе.

Ключевые слова: вредная информация, цифровые технологии, средства массовой информации, возрастные показатели, права человека, конфиденциальная информация

STATE FUNCTION TO PROTECT CHILDREN FROM HARMFUL INFORMATION: ANALYSIS OF LAW AND PRACTICE

Yunusova Minavvarkhon Sabirovna,

Professor of the Department of General Sciences and Culture,
Tashkent State University of Law,
Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Abstract. *The article theoretically and practically covers the issues of the spread of harmful information in society and the transformation of communication on social networks into a form of violence. The increase in cases of violence, humiliation, and cyberbullying on social networks, as well as ways to prevent them, were also studied. One of the pressing problems of today is the protection of children from harmful information and ensuring information security. The activities of state bodies in this area and the practical measures they are implementing are analyzed. Issues of protecting young people from the influence of harmful information and reducing the risk of violence on social networks were also considered. The article analyzes the types of harmful information and its negative impact on the human psyche. The classification of harmful information by age categories is given. Also, in order to protect children, relevant laws and regulatory legal acts developed by the state were analyzed, and their significance was indicated. The article provides effective methods for preventing these problems and recommendations for their improvement. Based on the research results, practical recommendations for the formation of a healthy information environment in society have been put forward.*

Keywords: *harmful information, digital technology, mass media, age indicators, human rights, confidential information*

Kirish

Butun dunyoda globallashuv jarayoni-ning jadal rivojlanishi axborotning ochiqligi va oshkoraligini taqozo etmoqda. Axborot turlaridan kelib chiqib, uni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar majmui mavjud. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va axborot turlarining o'zgarishi bilan bog'liq ravishda ushbu jarayon Konstitutsiya, fuqarolik, jinoiy va soliq kodekslari

hamda ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeks bilan tartibga solinadi.

Ma'lum yoshdagi bolalar o'rtasida tarqatilishi cheklangan axborotlarga quyidagilar kiradi: 1) shafqatsizlik, jismoniy va (yoki) ruhiy zo'ravonlik, jinoyat yoki boshqa g'ayriijtimoiy harakatlar tasviri yoki tavsiifi shaklida taqdim etilgan ma'lumotlar; 2) bolalarda qo'rquv, dahshat yoki vahima uyg'otuvchi axborot, jumladan, zarar yetka-

zishi yoki yetkazish ehtimoli bo'lgan zararli fikr va yomon odatlar targ'iboti; 3) urushni targ'ib qilish, milliy, irqiy yoki diniy adovatni qo'zg'atishga qaratilgan axborot, shuningdek, uni tarqatganliklari uchun jinoiy yoki ma'muriy javobgarlik nazarda tutilgan boshqa ma'lumotlar.

Material va metodlar

Tadqiqot jarayonida zararli axborot turlari, axboriy tajovuz shakllari va bu yo'nalishdagi xorijiy tajribalarni o'rganishda tahlil, sintez, taqqoslash, umumlashtirish, qiyosiy tahlil hamda shaxsga yo'naltirilgan metodlardan foydalanildi. Ushbu metodlar amaliyot va qonunlar uzviylikini ta'minlash zarurligi haqidagi asosiy xulosaga olib keldi.

Davlatning bolalarni zararli axborotlardan himoya qilish funksiyasi jamiyatning barqaror rivojlanishi va axloqiy qadriyatlarni saqlash nuqtayi nazaridan muhim ahamiyat kasb etadi. Bu funktsiyani turli jihatlardan tahlil qilish mumkin.

Huquqiy bazani shakllantirish

Davlat bolalarni zararli axborotlardan himoya qilish uchun tegishli qonunlar va normativ-huquqiy hujjatlar ishlab chiqishi hamda ularni amalda nazorat qilishi lozim. Axborot va OAV sohasidagi qonunlar, bolalar huquqlarini himoya qilish to'g'risidagi xalqaro konvensiyalarga muvofiq keladigan milliy qonunchilik va internet foydalanuvchilari uchun senzura yoki kontent filtrlash mexanizmlarini joriy etish dolzarb sanaladi [1].

Ma'muriy va nazorat funksiyalari

Davlat tegishli organlari (masalan, O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi, ta'lim tizimi va boshqa nazorat idoralari) orqali zararli axborot tarqatuvchilarga nisbatan nazoratni yanada kuchaytirish muhimdir. Bunda quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur: internetdagi zararli kontentni aniqlash va bloklash, bolalar uchun zararli deb topilgan kontentni tarqatganlik uchun jazo choralarini kuchaytirish, shuningdek, bolalar kontentiga mos yoshga oid reyting tizimini joriy etish.

Ta'lim va targ'ibot

Davlat bolalarning axborot xavfsizligini ta'minlash maqsadida raqamli muloqot saviyasini oshirish bo'yicha ta'lim dasturlari ishlab chiqishi lozim. Maktablarda axborot madaniyati va xavfsizligi bo'yicha ta'lim berish, ota-onalarni bolalarni internet xavflaridan himoya qilishga o'rgatish hamda axborot madaniyatini targ'ib etish orqali zararli kontentga qarshi immunitet shakllantirish mumkin [2].

Texnik vositalar joriy etish

Kontent filtrlari va qo'shimcha dasturlar ishlab chiqish va o'rnatish, bolalar uchun xavfsiz platforma va veb-saytlar yaratish zararli axborotlarga qarshi turish uchun texnik yechimlar sanaladi.

Samaradorlikni baholash

Davlat o'tkazayotgan chora-tadbirlar natijadorligini doimiy baholash orqali ularni takomillashtiradi; zararli axborot tarqatilishi darajasini kuzatadi; bolalarning ruhiy holatiga zararli axborotning ta'sirini o'rganadi; xalqaro tajribani tahlil qiladi va o'zlashtiradi [2, 3].

Tadqiqot natijalari

So'nggi yillarda zararli axborot turlari, ularning ta'sir doirasi, shakl va uslublari jadal o'zgarib bormoqda. Butun dunyoda olib borilayotgan ongga majburiy axborot ta'siri, raqamli muloqotlarda zo'ravonlikning har xil ko'rinishda tus olishi ongdagi "qisqa tutashuv"larga sabab bo'lmoqda. Ushbu holatlarning nazariyotchi olimlar tomonidan tahlil qilinishi asnosida zo'ravonlikning yangidan yangi turlari vujudga kelayotgani ta'kidlanmoqda. Jumladan, bulling, roasting, trolling, fleyming, auting, freyping, kiberstalking, ketfishing va boshqalar.

Xorijiy tajribaga nazar soladigan bo'lsak, jumladan, quyidagi holatlarga guvoh bo'lamiz. Fransiyada bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi ma'lumotlardan himoya qilish bir qator qonunchilik tashabbuslarini o'z ichiga oladi. Bu mamlakatda 2024-yilning fevral oyida bolalar huquqlarini mustahkamlovchi 2024-120-sonli qonun qabul qilindi va internetda bolalarni himoya

qilish laboratoriyasi tashabbusi bilan ularni muhofaza qilish yuzasidan faol ish olib borilmoqda. Ushbu yondashuv asosida bolalarga nisbatan bulling va zo'rvonlikning boshqa har qanday turiga qarshi kurashish uchun jinoiy va fuqarolik choralarini birlashtirish orqali yaxshi samaralarga erishilyapti.

Zamonaviy bolalar uchun axborot muhiti yaratish jarayonida o'yinlarga moyil bo'lgan yangi avlod shakllandi. Bunday bolalar ko'pincha boshqalarning azob-uqubatlari va og'rig'iga nisbatan hissiy befarqlik, nazoratsiz tajovuzkorlik va o'ynash imkoniyati bo'lmasa, depressiv holatlarga tushish kabi xatti-harakatlarni namoyon qilmoqda [4, 5].

Raqamli texnologiyalar (kompyuter va nokompyuter o'yinlari, o'yinchoqlar, telefilm-lar va seriallar) orqali turli yoshdagi bolalar beixtiyor qahramonlar bilan tanishib, jinoiy jargon, tashqi ko'rinish va uslubni idrok etib, ularni o'zlashtirishga moyil bo'lib bormoqda. Haqiqiy va virtual jinoiy muhit vakillarining kiyinish uslubi, shafqatsiz usullari, hujum strategiyalari, zaiflarni qo'rqitish kabi xatti-harakatlari bolalarga ta'sir ko'rsatmoqda. Natijada ular zo'rvonlik, qotillik va o'z joniga qasd qilish sahnalarining guvohi bo'lish orqali bunday hodisalarga nisbatan befarqlashishi yoki ularni o'z xatti-harakatlarida aks ettirishi mumkin [6].

Niderlandiyada bolalar qonunchilik, davlat siyosati va muntazam monitoring orqali ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi ma'lumotlardan himoyalangan [3]. Mamlakatda bolalarning internet tarmog'idagi huquqlarini hurmat qilish va himoya etish bo'yicha choratadbirlar faol amalga oshirilmoqda. Niderlandiya Bola huquqlari to'g'risidagi konvensiya tamoyillariga rioya qiluvchi bolalar uchun eng xavfsiz mamlakatlardan biri hisoblanadi. U yerda zo'rvonlikning oldini olish bo'yicha himoya mexanizmlarini faollashtirish asosiy vazifalardan biri sifatida belgilangan.

Tadqiqot natijalari tahlili

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga muvofiq, har kim axborotni erkin izlash,

olish, tekshirish, tarqatish, undan foydalanish va saqlash huquqiga ega. Biroq foydalanilayotgan axborot hech kimga zarar yetkazmasligi va uning ishlatilishi oshkora bo'lishi lozim. Bu tamoyillar "Axborot erkinligi prinsiplari va kafolatlari to'g'risida"gi Qonun bilan himoyalangan. Mazkur qonunning 4-moddasida "Axborot olish faqat qonunga muvofiq hamda inson huquq va erkinliklari, konstitutsiyaviy tuzum asoslari, jamiyatning axloqiy qadriyatlarini, mamlakatning ma'naviy, madaniy va ilmiy salohiyatini muhofaza qilish, xavfsizligini ta'minlash maqsadida cheklanishi mumkin", deb belgilangan.

Maxfiy axborot – bu foydalanilishi qonun hujjatlariga muvofiq cheklab qo'yiladigan, hujjatlashtirilgan axborot demakdir. Bunday axborotdan foydalanish uchun maxsus ruxsatnomaga ega bo'lish zarur. Ushbu axborotga fuqarolarning huquq va erkinliklari, ularni ro'yobga chiqarish tartibi to'g'risidagi, shuningdek, davlat hokimiyati va boshqaruv organlari, fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari, jamoat birlashmalari va boshqa nodavlat notijorat tashkilotlarining huquqiy maqomini belgilovchi qonun hujjatlari; ekologik, meteorologik, demografik, sanitariya-epidemiologik, favqulodda vaziyatlar to'g'risidagi ma'lumotlar hamda aholi punktlari, ishlab chiqarish obyektlari va kommunikatsiyalari xavfsizligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan boshqa axborotlar kirmaydi.

Ommaviy axborot cheklanmagan doiradagi shaxslar uchun mo'ljallangan hujjatlashtirilgan axborot, bosma, audio, audiovizual hamda boshqa xabarlar va materiallar hisoblanadi. Ammo undan hamma erkin foydalanishi mumkinligi ta'minlangan va haqqoniy bo'lishi kerak [7].

Umuman, jarayonlarni yaxshilab tushunib olish uchun axborotlarni shartli ravishda 5 turga bo'lish mumkin.

1. Birinchi turdagi axborotlar bu foydali axborotlardir. Masalan, tabiiy fanlar, texnologiyalar, to'g'ri tarbiya va odob-axloqqa oid bo'lgan bilimlar.

2. Ikkinchi turdagi axborotlar bu foydasiz axborotlardir. Masalan, qaysidir qo'shiqchining tushlikda nima tanovul qilishi kimgadir qiziq, kimgadir umuman foydasiz bo'lishi mumkin.

3. Uchinchi turdagi axborotlar bu zararli axborotlardir. Masalan, giyohvandlik, psixotrop moddalar iste'mol qilish, ekstremizm, odamlar yoki hayvonlarga nisbatan shafqatsizlik qilish mumkinligini asoslaydigan axborotlar. Odatda, bu kabi axborotlar boshqa turdagi axborotlardan oson ajratib olinadi.

4. To'rtinchi turdagi axborotlar barcha uchun zararli bo'lmasa-da, u axborot keng tarqalmagan boshqa hudud yoki millatlar uchun zararli bo'lishi mumkin. Masalan, submadaniyatlar, ya'ni jamiyat madaniyatining keskin farqlanuvchi jihatlari boshqa jamiyatlarga tarqatish.

5. Beshinchi turdagi axborotlar bevosita zararli yoki aqidaparastlik g'oyalari bilan yo'g'rilmagan bo'lsa-da, zararli va aqidaparastlik axborotlarini tarqatuvchi manbalardan (sayt, ijtimoiy tarmoq, shaxslar va tashkilotlar) tarqalayotgan axborotlardir. Masalan, aqidaparastlik materiallarini tarqatuvchi sayt ota-onaga yaxshilik qilish haqida maqola e'lon qilishi ham mumkin [2].

Uchinchi turdagi zararli axborotlarni tartibga solish maqsadida 2018-yil 10-martda O'zbekiston Respublikasining "Bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish to'g'risida"gi Qonuni kuchga kirdi.

Ushbu qonunning 16-moddasida bolalar o'rtasida tarqatilishi taqiqlangan axborot mahsulotlari tasniflab berilgan. Maxsus vakolatli davlat organining bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish sohasidagi vakolatlari belgilab qo'yilgan. 17-moddada axborot mahsulotining yoshga oid tasnifi va yosh toifalarini belgilash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Endilikda ommaviy axborot vositalari, shu jumladan, internet jahon axborot tarmog'idagi veb-saytlar, blogerlar, reklama vositalari hamda boshqa turdagi axborot ka-

nallari orqali tarqatilayotgan axborotlarda bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazishi mumkin bo'lgan axborotdan himoya qilish maqsadida 0+, 7+, 12+, 16+, 18+ yozuvlari aks ettirilishi shart [8].

Qonunga ko'ra, yoshga oid tasnifni belgilash axborot mahsulotini ishlab chiqaruvchilar va tarqatuvchilar tomonidan, shu jumladan, ekspertlarni jalb etgan holda, mamlakat hududida tarqatish boshlangunga qadar amalga oshiriladi.

Zararli axborotlar mazmun-mohiyati, zarar yetishi va tajovuzkorona harakatlar turlari muhiti, vaziyati, tarqatayotgan axborot turidan kelib chiqib, bir necha xil bo'ladi.

Bulling yoki zo'ravonlik (ingliz tilida – bezorilik) boshqalarga zarar yetkazish niyatining paydo bo'lishi bilan tavsiflangan xatti-harakatlarning patologik shakli hisoblanadi. Tajovuzkorning asosiy vazifasi jabrlanuvchini xafa qilish, qayta-qayta va muntazam ravishda tahqirlashdir [9, 10].

Bulling ko'pincha mobbing bilan taqqoslanadi, ammo bu tushunchalar bir-biridan farq qiladi. Bulling holatida tajovuzkorlik, asosan, bir kishi tomonidan sodir etiladi, mobbing esa jamoaviy bezorilik hisoblanadi. Bu holatni jamoalarda keng kuzatish mumkin. Bu kabi holatlarni armiyadagi yangi chaqirilganlarga munosabatda, maktablardagi darslarda, universitetlardagi oqimlarda, tashkilotlardagi bo'limlarda kuzatish mumkin. Bulling qurbonlari orasida bolalar, kam ta'minlangan oilalar o'smirlari, qishloqdan kelgan mehmonlar, iqtidorli (tashqi ko'rinishi, tafakkuri va harakatlari bilan bir-biridan farq qiladigan) bolalar ko'p uchraydi.

Xulosalar

Raqamli muloqot ta'sirida kuzatilayotgan zo'ravonlik turlarining ilmiy-nazariy tahlili hamda bu boradagi xorijiy davlatlar tajribalarini tadqiq etgan holda, quyidagi xulosalarga kelish mumkin: axborotni olish, qayta ishlash va undan foydalanish davrida, albat, qonuniylik, adolatlilik va ochiqlikka rioya qilinishi shart. Axborot turlarining o'zgarib

borishi ularga nisbatan munosabatning ham o'zgarishiga olib kelmoqda. Hozirgi kunda dolzarb bo'lgan raqamli axborotning alohida tartibga solinishi talab qilinmoqda. Olingan rasmlar, videolar ijtimoiy tarmoqlarda tarqatilishi yoki ommaviy axborot vositalarida berilishi masalasida qat'iy talablar o'rnatilishi kerak. Bu borada yuqorida eslatilgan qonunda ko'zda tutilgan qoidalarga amal qilish har doim ham nazoratda bo'lishiga kafolat berilmayapti. Buning uchun qonunda belgilab qo'yilgan vakolatli organlar va ota-onalar birgalikda bolalar himoyasini ta'minlashda kurashishi zarur.

Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 8-iyundagi 317-son qarori asosida my.gov.uz portalida "Bolalar sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish bo'yicha ekspertlarni akkreditatsiya qilish" xizmati yo'lga qo'yildi. Ushbu interaktiv xizmat orqali bolalar sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish sohasi ekspertlari akkreditatsiyadan o'tish uchun elektron ariza berish imkoniyatiga ega bo'ldi.

Talabgorlar oliy ma'lumotli, pedagogika, yoshga oid psixologiya va fiziologiya, bolalar psixiatriyasi sohalarida zarur bilimlarga (diplom yoki sertifikatga) ega bo'lishi kerak.

Ekspertlarni akkreditatsiya qilish O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan amalga oshiriladi. Akkreditatsiyadan muvaffaqiyatli o'tgan ekspertlarga guvohnoma beriladi. Guvohnomaning amal qilish muddati – 5 yil [11].

Olib borilayotgan bu amaliyot o'z natijasini berishi uchun uni barcha bolalar bilan ishlaydigan mutaxassislarga qo'llash va ularni zararli axborotlar toifalari bilan muntazam tanishtirib borish lozim.

"Bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish to'g'risida"gi Qonunning 4-moddasi asosiy tushunchalarni o'z ichiga olgan. Biroq "bolalarning sog'lig'i" atamasiga berilgan ta'rifda "psixologik ta'sir" tushunchasi kiritilmagan. Vaholanki, hozirgi kunda axborot zo'ravonli-

gi ta'siridagi psixologik tajovuzlar jismoniy, ruhiy va ijtimoiy jihatdan sog'lomlik holatiga nisbatan ko'proq kuzatilmoqda.

Bundan tashqari, qonun matniga "bolalarga xos bo'lmagan imij" tushunchasi kiritilishi lozim. Bu atama bolalarning jismoniy, ruhiy, psixologik va ijtimoiy sog'lomlik holatiga ta'sir qiluvchi omillarni anglatadi. Ayniqsa, ota-onalarning farzandlarga xos bo'lmagan imij yaratishga urinishlari bolalarni zo'ravonlik qurboniga aylantirish xavfini oshiradi.

Bu holat bullingning bir turi sifatida baholanishi to'g'ri bo'ladi. Shuning uchun bolalarning yaqin qarindoshlari ushbu holatning oldini olish va uning oqibatlari uchun javobgarlikka tortilishi lozim.

Amaldagi "Bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilish to'g'risida"gi Qonunning 7-moddasida bolalarni ularning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilishni amalga oshiruvchi organlar va tashkilotlar tizimi keltirilgan. Amalda bolalarni sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborotdan himoya qilishni amalga oshiruvchi muhit, birinchi navbatda, oila bo'lishi lozim. Shundan kelib chiqib, bu borada bolalarning yaqin qarindoshlariga ko'proq mas'uliyat va javobgarlik yuklatilishi zarur. Ushbu moddada "organlar va tashkilotlar tizimi" deb keltirilgani tufayli bu masalada qo'shimcha modda kiritilishi maqsadga muvofiqdir.

Qonunning 16-moddasida bolalarning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborot tasniflangan [12]. Unda bolalarning sog'lig'iga zarar yetkazuvchi axborot jumlasiga bolalar o'rtasida tarqatilishi taqiqlangan axborot mahsuloti, shuningdek, muayyan yosh toifalaridagi bolalar o'rtasida tarqatilishi cheklangan axborot mahsuloti sanab o'tilgan.

Muayyan yosh toifalaridagi bolalar orasida tarqatilishi cheklangan axborot mahsulotlari qatoriga hozirgi kunda dolzarb bo'lgan va zararli axborotlar ichida yetakchi o'rin egallayotgan, milliy mentalitetimizga yot g'oyalarni targ'ib etuvchi oqimlar va axborot xurujlarini kiritish ham muhim talablardan biri hisoblanadi.

REFERENCES

1. Verbitskiy A.A. Tsifrovoye obucheniye: problemy, riski i perspektivy [Digital learning: problems, risks and prospects]. *Homo Cyberus*, 2019, vol. 1 (6). Available at: http://journal.homocyberus.ru/Verbitskiy_AA_1_2019
2. Kenjebayev A.T., Mamasoatov D.R. O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va internetning rivojlanishi: yutuqlar va istiqbollar [Development of information and communication technologies and the Internet in Uzbekistan: achievements and prospects]. *Economy and Innovative Technologies*, 2015, no. 6, pp. 56–61.
3. Yegorov A.Yu. Nekhimicheskiye zavisimosti [Non-chemical dependencies]. St. Petersburg, 2007, p. 190.
4. Abramenkova V.V. Sovremennaya detskaya informatsionnaya sreda — territoriya opasnosti [The modern children's information environment is a dangerous territory] In: *Social Psychology of Childhood*. Moscow, INFRA-M Publ., 2020, pp. 423–438.
5. Maslova Yu.V. Pozitivnyye i negativnyye aspekty ispol'zovaniya komp'yuternykh tekhnologiy u detey i podrostkov [Positive and negative aspects of using computer technologies in children and adolescents]. *Educational Technologies and Society*, 2013, no. 4. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/pozitivnye-i-negativnye-aspekty-ispolzovaniya-kompyuternyh-tehnologiy-u-detey-i-podrostkov/viewer>
6. Abramenkova V.V. Shkol'noye nasiliye i organizatsiya bezopasnosti detstva v obrazovatel'nom prostranstve [School violence and the organization of childhood safety in the educational space]. *Social and humanitarian research and technology*, 2017, vol. 2 (19), pp. 34–39.
7. Jamiyatni zararli axborotdan himoya qilish inson huquqlarini buzmasligi kerak. Advokatdan qonunchilik bo'yicha tavsiyalar [Protecting society from harmful information should not violate human rights. Legal advice from a lawyer]. Available at: <https://kun.uz/kr/news/2023/07/06/jamiyatni-zararli-axborotlardan-himoya-qilishda-inson-huquqlari-buzilmasligi-kerak-huquqshunosdan-qonunchilikka-tavsiyalar>
8. New research from The Economist and Microsoft shows digital preparedness helped organizations adapt to COVID-19. By Microsoft News Center, 2021, May 6. Available at: <https://news.microsoft.com>
9. Antonyan Yu.M. Sotsial'noye vliyaniye [Social Impact]. St. Petersburg, 2013, p. 448.
10. Blinov V.I., Dulinov M.V., Yesenina Ye.Yu., Sergeyev I.S. Proyekt didakticheskoy kontseptsii tsifrovogo professional'nogo obrazovaniya i obucheniya [Project of the didactic concept of digital vocational education and training]. Moscow, Feather Publ., 2019, p. 72.
11. Zarirov O.M. Yoshlarni axborot xurujlaridan himoyalashning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari [Socio-psychological features of protecting young people from information attacks]. 2022.
12. O'zbekistonda yangi qonun kuchga kirdi [A new law has come into force in Uzbekistan.]. Available at: <https://www.xabar.uz/jamiyat/ozbekistonda-yangi-qonun-kuchga-kirdi>
13. Norton P. Computer Potential and Computer Educators: a Proactive View of Computer Education. *Educational Technology*, 1983, vol. 23, no. 10, pp. 25–28.
14. Vorob'yeva I.A., Zhukova A.V., Minakova K.A. Plyusy i minusy tsifrovizatsii v obrazovanii [Pros and cons of digitalization in education]. *International Research Journal*, 2021, vol. 1–4 (103), pp. 110–118.
15. Pravda i lozh' o tsifrovom obrazovanii [Truth and Lies About Digital Education]. Available at: <http://www.ug.ru/archive/75140>
16. Bolalarni zararli axborotdan himoya qilish xizmati ishga tushirildi [A service to protect children from harmful information has been launched]. Available at: <http://m.xabar.uz/jamiyat/bolalarni-zararli-axborotdan-himoya>

YURIDIK FANLAR AXBOROTNOMASI ВЕСТНИК ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК REVIEW OF LAW SCIENCES

Huquqiy ilmiy-amaliy jurnal
Правовой научно-практический журнал
Legal scientific-practical journal

2025-yil 1-son

VOLUME 9 / ISSUE 1 / 2025

DOI: 10.51788/TSUL.ROLS.2025.9.1.